



# **Tillämpningsföreskrifter för debitering inom social verksamhet**

---

Social verksamhet



<b>Innehållsförteckning</b>	<b>Sid</b>
<b>1 Beräkning av inkomster</b>	<b>3</b>
1.1 Från inkomsten räknas	4
1.2 Beräkning av makars/partners inkomster	4
1.3 Beräkning av sambos inkomster	4
<b>2 Beräkning av boendekostnad</b>	<b>4</b>
2.1 Boendekostnad för lägenheter inom vård och omsorg	5
2.2 Korttidsboende i kommunen	5
<b>3 Förbehållsbelopp</b>	<b>6</b>
3.1 Minimibelopp	6
3.2 Förhöjt minimibelopp	6
3.3 Sänkt minimibelopp	7
<b>4 Beräkning av avgiftsutrymme</b>	<b>7</b>
<b>5 Avgifter och kostnader</b>	<b>7</b>
5.1 Ordinärt boende	7
5.2 Växelvård/korttidsvård/korttidsvistelse/personligt stöd-öppenvård	<b>8</b>
5.3 Särskilt boende	8
5.4 Bostad med särskild service LSS internt/externt vuxna	<b>9</b>
5.5 Stöd- och hjälpinsatser vuxna	9
5.6 Placering av barn och unga enligt SoL och LSS	<b>10</b>
5.7 Kontaktfamilj enligt SoL	10
5.8 Korttidsvistelse/tillsyn enligt LSS	<b>11</b>
5.9 Familjerådgivning	11
6.10 Dödsboförvaltning	11
<b>6 Avräkningsregler på grund av frånvaro</b>	<b>12</b>
<b>7 Överklaga beslut</b>	<b>12</b>

Nedanstående föreskrifter ligger som grund för beräkning av avgiftsbeslut och debitering av avgifter inom social verksamhet. I varje enskilt ärende görs en inkomstförfrågan där den enskilde kan välja mellan att lämna in inkomstuppgifter eller att avstå.



Vid inlämnande av inkomstförfrågan görs en individuell beräkning för att fastställa det egna avgiftsutrymmet. Om avgiftsutrymmet understiger maxtaxan<sup>1</sup> innebär det att det egna avgiftsutrymmet istället blir högsta månadskostnad för utförda omvårdnadsinsatser. Att avstå från att lämna in inkomstförfrågan innebär att den enskilde debiteras för utförda insatser enligt Kommunstyrelsens taxor men som högst enligt maxtaxan. Den enskilde kan när som helst lämna in inkomstförfrågan för en beräkning av det egna avgiftsutrymmet.

## 1. Beräkning av inkomster

Enligt Socialtjänstlagen (SoL) 8 kap 4 § skall inkomsten beräknas med samma tillämpning som för bostadstillägg för pensionärer. Beräkning sker på aktuell uppskattad inkomst för de närmast följande 12 månaderna. I inkomstslaget kapital beräknas den faktiska inkomsten per den 31 december året innan avgiftsperioden (=kontrolluppgift inför deklarationen).

Som inkomst räknas:

- Inkomst av tjänst (Löner, arvoden, kostnadsersättningar, pensioner, förmåner och alla andra inkomster som erhålls på grund av tjänst)
- Överskott i näringsverksamhet
- Folkpension
- Pensionstillskott
- Avtals- och/eller tjänstepension
- Privata pensionsförsäkringar
- Avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS)
- Utlandspensioner
- Livränta
- Studiebidrag
- Skattefria stipendier till den del de överstiger 3 000 kr
- Bostadstillägg
- Särskilt bostadstillägg
- Bostadsbidrag
- Utdelning på aktier och fondandelar
- Ränta på bankmedel per den 31 december året innan avgiftsperioden

---

<sup>1</sup> Maxtaxan även kallad för högkostnadsskyddet, är den högsta avgift kommunen enligt lag (SoL 8 kap 5§) får ta ut för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Maxtaxan räknas ut årligen utifrån prisbasbeloppet, 2022 får maxtaxan uppgå till högst en tolfedel av 0, 5392 procent av prisbasbeloppet 48 300 kr.



Som inkomst räknas ej:

- Barns inkomster eller avkastning på förmögenhet
- Reavinster (kapitalvinst).
- Handikappersättning

För de personer som är aktuella i debiteringen och tidigare fått avgiftsbeslut med eget avgiftsutrymme, inhämtas varje årsskifte ny inkomstförfrågan. Detta för att den enskilde ska kunna lämna in nya uppgifter på övriga inkomster. Aktuell inkomst kan också kontrolleras hos försäkringskassan, pensionsmyndigheten och skattemyndigheten under resten av året. Den enskilde är skyldig att själv informera om ändrade förhållanden.

Om den enskilde inte söker bostadstillägg/särskilt bostadstillägg/bostadsbidrag beräknas bostadstillägget/bidraget inte som en inkomst på samma sätt som om man sökt bostadstillägg. Det vill säga, endast beviljat bostadsbidrag ska räknas med vid avgiftsberäkningen.

## **1.1 Från inkomsten räknas**

- Statlig skatt
- Kommunalskatt
- Begravningsavgift

Observera att kyrkoavgift till Svenska Kyrkan eller annan medlemsavgift till trossamfund ej ska frånräknas. Avgiften ingår i minimibeloppet.

## **1.2 Beräkning av makars/partners inkomster**

Makars och registrerade partners samlade inkomster enligt ovan läggs samman. Därefter fördelas de med hälften på vardera maken. Detta gäller även om den ene maken bor på äldreboende och den andra i annat boende.

## **1.3 Beräkning av sambos inkomster**

Sambor har ej juridisk försörjningsplikt för varandra och ska alltid räknas som ensamstående.



## 2. Beräkning av boendekostnad

Den enskildes faktiska boendekostnad räknas.

### *Hyresrätt*

Aktuellt hyresbelopp och obligatoriska avgifter.

### *Bostadsrätt*

Aktuell avgift (hyresbelopp)

70 % av räntekostnader för bostadslån

### *Egen fastighet*

70 % av räntekostnader

70 % av tomträttsavgäld

### *Fastighetsavgift/-skatt*

Kostnader för uppvärmning, drift och underhåll. Vid beräkning av driftskostnaden beaktas ev. kostnader för snöröjning, gräsklippning mm. Se Försäkringskassans författningssamling, **FKFS**, gällande föreskrifter om uppskattning av driftskostnader för en bostad.

### *Gemensamt*

Om omsorgstagaren delar bostad med en annan vuxen person som har egen inkomst beräknas halva boendekostnaden.

Om makar lever i skilda hushåll, t ex när den ena maken flyttat till särskilt boende, betraktas de fortsatt som gifta men kan var för sig, söka bostadstillägg.

Vid flyttning till särskilt boende accepteras eventuell dubbel boendekostnad i upp till tre månader. För jämkning krävs det att uppgifterna kan styrkas.

### **2.1 Boendekostnad för lägenheter inom vård och omsorg**

Hyresförhållanden inom vård och omsorg regleras enligt hyreslagen (12 kap. jordabalken) med skrivna hyresavtal där hyra betalas i efterskott. Hyresbeloppen uppräknas varje år med 1 % enligt ett generellt beslut av Trygga Hem kooperativa hyresrättsförening.

Debitering av hyra sker från den dag lägenheten står till den boendes förfoganden enligt hyreskontrakt.



Uppsägning av lägenhet sker enligt kontrakt. Vid dödsfall så tas hyra ut tills lägenheten är slutstädad, max två veckor.

Ansvarig enhetschef i respektive boende sköter administration kring hyresavtal.

## **2.2 Korttidsplats**

Den som vistas på korttidsplats för rehabilitering, avlastning, växelvård eller liknande betalar en hyra per dygn.

## **3. Förbehållsbelopp**

Den enskildes förbehållsbelopp är lika med minimibelopp och boendekostnad.

### **3.1 Minimibelopp**

Riksdagen beslutar om minimibeloppens storlek som utgörs av en tolfedel av fastställt procenttal gånger aktuellt prisbasbelopp. Fastställt procenttal för ensamstående personer över 65 år är något högre än för sammanlevande makar eller sambor över 65 år. På grund av att funktionshindrade personer som är yngre än 65 år i vissa fall har särskilda kostnader för bosättning och familjebildning, höjs respektive minimibelopp med 10 %.

Minimibeloppet avses täcka skäligen levnads kostnader och omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Konsumentverket gör årliga beräkningar av vad som kan betraktas som skäligen levnadskostnader såsom följande: livsmedel (alla måltider), kläder och skor, fritid, hygien, förbrukningsvaror, dagstidning, telefon, TV-avgift, möbler och husgeråd, hemförsäkring, resor inklusive färdtjänst, tandvård, öppen hälso- och sjukvård samt läkemedel. Se även SoL 8 kap. 7§.

Om makar lever i skilda hushåll, t ex när den ena maken flyttat till särskilt boende, skall de betraktas som ensamstående avseende minimibeloppet.

### **3.2 Förhöjt minimibelopp**

Beloppet ska höjas när den enskilde har skäligen fördyrade kostnader. Dessa ska dels vara varaktiga, dvs. under minst 10 månader per år, dels uppgå till lägst 200 kr/månad.

Exempel på kostnader som kan höja minimibeloppet:

- Merkostnader för livsmedel t ex pga. bistånd för matdistribution eller kostabonnemang vid särskilt boende.
- Kostnader för god man. Minimibeloppet höjs med 1/12-del av den årliga avgift, som den enskilde senast betalat enligt Överförmyndarens beslut.
- Underhållskostnader för barn utifrån Konsumentverkets årliga beräknade belopp.



- Merkostnader till följd av funktionshinder, t ex rehabilitering eller habilitering, och som överstiger de 10 % som minimibeloppet redan är uppräknat med för personer under 65 år.

### **3.3 Sänkt minimibelopp**

Beloppet ska sänkas när den enskilde i hyresavgiften/boendekostnaden har inberäknade kostnader som också medräknas i minimibeloppet, t ex hushållsel. Man kan inte sänka minimibeloppet bara därför att man vet att den enskilde inte har vissa kostnader som ingår i minimibeloppet, t ex tidningar, TV etc.

För personer som bor på kommunens särskilda boende, gäller att följande omkostnader ingår i hyran för boendet eller avgiften för insatserna och ska sålunda räknas bort från minimibeloppet:

- Schablonbelopp för el
- Vissa förbrukningsartiklar (toapapper, glödlampor, rengöringsmedel)

## **4 Beräkning av avgiftsutrymme**

Mellanskillnaden mellan beräknade nettoinkomster och förbehållsbeloppet utgör avgiftsutrymmet. Om avgiftsutrymmet understiger 50 kronor debiteras ingen avgift. Om mellanskillnaden blir noll eller minus blir avgiften för de beviljade insatser som ingår i högkostnadsskyddet noll kronor.

Kommunen är inte skyldig att betala ut medel för att den enskilde ska nå upp till det beräknade förbehållsbeloppet som anges i lagen.

Omräkning av avgiftsutrymme sker årligen. Vid ändrade ekonomiska förhållanden sker omräkning vid första påverkbara debiteringsmånad. Justering av avgiftsutrymme görs retroaktivt en månad. Den enskildes avgift ska baseras på aktuell inkomst. Avgiftsbeslut ska vara undertecknade och skickas ut årligen och vid förändringar.

## **5 Avgifter och kostnader**

### **5.1 Ordinärt boende**

- Avgiften för hemtjänst enligt SoL fastställs årligen av Kommunstyrelsen. Avgiften samordnas med övriga avgifter gällande service och omvårdnad enligt SoL men kan dock högst debiteras enligt maxtaxan (se s.3 fotnot om maxtaxa) eller det egna avgiftsutrymmet. Servicetimmars såsom tvätt, städ eller inköp, fördelas mellan sammanboende makar, registrerade partners eller sambor vid månatlig debitering.



Vid utebliven insats som inte avbokats i tid av brukaren, tre dagar innan, debiteras brukaren tid enligt planerad insats. Utförd tid debiteras i efterskott.

- Avgiften för trygghetslarm och GPS-larm fastställs årligen av Kommunstyrelsen. Avgiften samordnas med övriga avgifter gällande service och omvårdnad men kan dock högst debiteras enligt maxtaxan (se s.3 fotnot om maxtaxa) eller det egna avgiftsutrymmet. I de fall kund önskar en extra larmknapp debiteras kund en fast månadsavgift. Samtliga avgifter debiteras i efterskott.
- Patientavgift för kommunala hälso- och sjukvårdsavgifter fastställs av Kommunstyrelsen årligen. Betalningsskyldigheten gäller from det år patienten fyller 20 år. Avgiften samordnas med övriga avgifter gällande service och omvårdnad men kan dock högst debiteras enligt maxtaxan (se s.3 fotnot om maxtaxa) eller det egna avgiftsutrymmet. Debiteras i efterskott.
- Avgiften vid influensavaccinationer för inskrivna i kommunens hälso- och sjukvård följer belopp som fastställs av Västra Götalandsregionen inför varje ny säsong.
- Avgiften för färdiglagad mat (hemleverans) fastställs av Kommunstyrelsen och debiteras i efterskott.
- Vid beslut av bistånd enligt SoL gällande kommunens dagverksamhet tas avgift ut för eventuella mat- och resekostnader. Kostnaden fastställs årligen av Kommunstyrelsen och debiteras i efterskott.
- Vid beslut av insatsen daglig verksamhet enligt Lagen om särskilt stöd (LSS) betalas avgift för lunch vilket fastställs årligen av Kommunstyrelsen och debiteras i efterskott.
- Avgift för resor till och från dagverksamhet enligt SoL och daglig verksamhet enligt LSS följer kostnad för färdtjänstresa i en kommun (40 % av 63 kr/enkelresa 220401)

## **5.2 Växelvård/Korttidsplats**

- Omvårdnadsavgiften vid växel- och korttidsplats enligt SoL är obligatorisk, och är fastställd till 1/30 av högkostnadsskyddet per boendedag, fr o m inflyttningsdagen t o m utflyttningsdagen. Avgiften samordnas med övriga avgifter gällande service och omvårdnad men kan dock högst debiteras enligt maxtaxan (se s.3 fotnot om maxtaxa) eller det egna avgiftsutrymmet. Debiteras i efterskott.
- Matkostnaden vid bistånd enligt SoL är en fast kostnad och fastställd till 1/30 av den fasta månadskostnaden vid särskilt boende. Kostnad för helpension vid särskilt boende fastställs årligen av Kommunstyrelsen. Personer debiteras matkostnad from första hela närvarodag tom utflyttningsdag vid växel- och





korttidsvård. Vid övrig vistelse och/eller vård baseras kostnaden även på beviljad tidsperiod. Debiteras i efterskott.

### **5.3 Särskilt boende**

- Omvårdnadsavgiften enligt SoL är obligatorisk och lika med det egna avgiftsutrymmet, dock högst enligt maxtaxan (se s.3 fotnot om maxtaxa). Debiteras i efterskott.
- Matkostnaden vid särskilt boende är en obligatorisk fast månadskostnad. Vid in- och utflyttning under del av månad debiteras matkostnad per boendedag. Beloppet fastställs årligen av Kommunstyrelsen. Debiteras i efterskott.

### **5.4 Bostad med särskild service LSS internt/externt vuxna**

- För insatser enligt LSS regleras avgift enligt LSS 19 och 20§.
- Internt (egna boende) tas hyra ut i den mån kommunen står för hyreskontrakt och hyr ut i andra hand.
- Vid externa placeringar tas en avgift ut för mat och hyra mot beaktande av den enskildes förbehållsbelopp (räknas upp årligen)

### **5.5 Stöd- och hjälpinsatser vuxna**

Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag.

För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut en skälig ersättning. Avgift ska betalas av den enskilde då denne uppbär bistånd i form av boende genom socialtjänsten som inte innebär ett socialt kontrakt (andrahandskontrakt). T ex jourboende, skyddat boende, boende hos kvinnojour etc.

- Den ersättning som kommunen tar ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär för vuxna uppgår till högst 80 kronor per dag.
- Den ersättning som kommunen tar ut för övriga stöd- och hjälpinsatser vid hem som i huvudsak tillhandahåller boende uppgår till en trettiondel av 0,08571 x prisbasbeloppet. Ersättningen avser täckning av dygnskostnad. Uppgår till 150 kr per dygn i 2023 års nivå.



- Vid övriga placering på HVB-hem enligt SoL och LSS tas en avgift för mat och boende med beaktande av förbehållsbeloppet. Vid in- och utflyttning under del av månad debiteras matkostnad per boendedag.

## **5.6 Placering av barn och unga enligt SoL och LSS**

För barn och unga under 18 år tar kommunen ut ersättning av föräldrar för vissa omkostnader. Enligt SoL 8 kap. 1 § 2 samt enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet ett annat hem än det egna jämställs såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem. Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år. När den unge fyllt 18 år upphör föräldrarnas ersättningskyldighet till kommunen. Kommunen kan alltså inte ta ut ersättning under återstoden av gymnasietiden. Föräldrarna har istället en direkt underhållsskyldighet enligt föräldrabalken gentemot den unge, för dennes omkostnader om han eller hon fortfarande går i skola. Ungdomar som inte längre går i skolan när de fyller 18 år betraktas som vuxna, varvid föräldrarnas underhållsskyldighet upphör.

Föräldrarnas ersättningskyldighet till kommunen räknas fram enligt bestämmelser som framgår i 6 kap 2-4 §§ Socialtjänstförordningen, där det framgår att ersättningsbeloppet bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap socialförsäkringsbalken.

- Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får högst uppgå till vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap 20 § socialförsäkringsbalken. From 2023 innebär detta:
- 1673 per månad till och med den månad barnet fyller 11 år
- 1823 kronor per månad till och med den månad barnet fyller 15 år
- 2223 kronor per månad från och med den månad barnet fyller 15 år

Socialnämnden upprättar ett avtal med föräldrarna. Riktlinjer för beräkning av underhållstöd framgår av Sveriges kommuner och landstings årligen publicerade cirkulär. Beslutet om ersättningskyldighet fattas av ansvarig handläggare i enlighet med delegationsordningen. Beslutet kan inte överklagas som förvaltningsbesvär (SoL kap 16 §)

## **5.7 Kontaktfamilj enligt SoL**

För personer som vistas i kontaktfamilj av tas en ersättning för kost i enlighet med konsumentverkets kostnadsberäkningar för normalkostmatsedel 0-10 år. Avgiften beräknas utifrån heldygn (0,1 % av basbeloppet)



## **5.8 Korttidsvistelse/tillsyn enligt LSS**

Vid korttidsvistelse 9 § 6 LSS - tas en ersättning för kost i enlighet med konsumentverkets kostnadsberäkningar för normalkostmatsedel 0-10 år. Avgiften beräknas utifrån heldygn (0,1 % av basbeloppet).

Vid korttidstillsyn för barn över 12 år utanför det egna hemmet enligt 9 § 7 LSS (fritids), tas en avgift ut för kost i samband med konsumentverkets kostnadsberäkningar för normalkostmatsedel 0-10 år. Avgiften beräknas utifrån heldygn (0,1 % av basbeloppet) och delas upp enligt följande:  
frukost 20 %, lunch 40 %, middag 40 %.

## **5.9 Familjerådgivning**

Familjerådgivningens uppgift är att genom samtal ge hjälp att bearbeta problem och konflikter i par- och familjerelationer.

- Vid familjerådgivning uttas en avgift om 100 kr (2021) per tillfälle. Avgiften betalas av den enskilde direkt till Lidköpings kommun.

## **5.10 Dödsboförvaltning**

Enligt 5 kap. 2 § begravningslagen har kommunen ett yttersta ansvar för att avlidna gravsätts. Socialnämnden ska enligt 18 kap. 2 § ärvdabalken i vissa fall förvalta dödsbon provisoriskt. För de kostnader som dessa uppgifter medför har kommunen/ socialnämnden rätt till ersättning från dödsboet. Kommunens ansvar uppkommer då dödsboet saknar dödsbodelägare, som förvaltar dödsboet och ombesörjer begravning.

När det gäller provisorisk dödsboförvaltning har lagstiftaren lagt ansvaret på socialnämnden, dvs. den eller de nämnder som fullmäktige utsett att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen). Kommunfullmäktige ska således inte fatta något särskilt beslut om vilken nämnd som ska ha ansvaret för provisorisk dödsboförvaltning. Även om rätten till ersättning följer av lag, ankommer det däremot på fullmäktige att ta ställning i den principiella frågan om kommunen ska finansiera verksamheten genom att ta till vara den rätten.

En kommun får enligt 2 kap. 6 § kommunallagen inte ta ut högre avgift än vad som svarar mot kostnaden för de tjänster som kommunen tillhandahåller. Ersättningen skall därför motsvara kommunens självkostnad. (självkostnadsprincipen)

De tjänster som en kommun tillhandahåller i samband med dödsboförvaltning och gravsättning är inte led i kommunens myndighetsutövning. Mervärdesskatt ska betalas på den ersättning som kommunen har rätt att ta ut för dessa tjänster.

Mervärdesskatt ska betalas vid omsättning av tjänster enligt 1 kap. 1 § första stycket 1 Mervärdesskattelagen.



- Beräknad självkostnad per timma för Grästorps kommun avseende dödsboförvaltning och anordnande av begravning är 0,8 % av prisbasbeloppet. Till beloppet läggs lagstadgad moms.

## 6 Avräkningsregler på grund av frånvaro

Fasta kostnader, t ex mat och hyra, subventioneras inte av Grästorps kommun.

### Särskilt boende

- Vid frånvaro pga sjukhusvistelse avräknas omvårdnadsavgift from avresedagen och tom hemresedagen. Annan frånvaro än sjukhusvistelse föranleder ej reducereing av omvårdnadsavgift.
- Vid frånvaro avräknas matkostnad för varje hel frånvarodag.
- Någon reducereing av hyresavgiften görs ej vid frånvaro.

## 7 Överklaga beslut

Avgiftsprövning är individuell. Besvärshänvisning lämnas vid avgiftsbeslut. Avgiftsbeslut ska vara undertecknade. Förvaltningsbesvär kan anföras över avgiften och avgiftsunderlaget. Hantering av besvär sker som övriga beslut enligt SoL 16 kap 3§.